3MICT

$\frac{3 a c i дання друге, вечірн \varepsilon}{(Вівторок, 5 вересня 2017 року)}$

Прийняття Закону «Про освіту»	2
Внесення змін до порядку денного	60
Результати поіменної реєстрації	
Результати поіменного голосування	

ЗАСІДАННЯ ДРУГЕ

Сесійний зал Верховної Ради України 5 вересня 2017 року, 16 година

Веде засідання Голова Верховної Ради України ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати! Час, відведений для перерви, завершено. Я прошу заходити до залу, займати робочі місця і підготуватися до реєстрації для участі у вечірньому засіданні.

Колеги, хочу вас поінформувати, поки депутати заходять до залу. Майже дві години тривало засідання робочої групи з приводу поправок, які стосуються мови навчання, викладання, і нам вдалося дійти до компромісної позиції, яка передбачає певну поетапність введення мови навчання. Зараз щодо цієї компромісної позиції працівники Апарату розробляють поправку, думаю, що протягом 30-40 хвилин ми зможемо роздати її в залі, відповідно провести під час розгляду консультації, і я сподіваюся, що цю позицію буде підтримано всіма депутатами.

Хочу сказати, що до обіду ми пройшли 750 поправок. Це навіть не половина, колеги. Тому я просив би авторів поправок, особливо в тих ситуаціях, коли й так зрозуміло, що поправка не має перспективи, кожного разу не наполягати ставити на голосування. Бо якщо ми вийдемо за межі 18 години, то просто можемо втратити шанс зберегти голоси в залі, щоб ми змогли прийняти рішення щодо базової на сьогодні реформи.

Тому я закликаю до взаєморозуміння, ефективнішої роботи і прошу всіх підготуватися до реєстрації. Прошу народних депутатів України зареєструватися. Прошу ввімкнути реєстрацію. Будь ласка.

Зареєструвалися 369 народних депутатів. Вечірнє пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Продовжуємо розгляд поправок. Я нагадаю, що напередодні перерви ми дійшли до поправки 757 автора Королевської.

Прошу ввімкнути мікрофон Королевської для озвучення своєї пропозиції. Будь ласка.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні колеги! У цій поправці йдеться про безоплатне користування житлом, опаленням і освітленням у межах встановлених норм для осіб, які працюють у сільській місцевості. Але вже зараз для вчителів у селах скорочені соціальні нормативи щодо споживання газу. Тому ми наполягаємо на тому, щоб законом було встановлено адекватні норми, щоб потім не було маніпуляцій.

А взагалі щодо суті цієї реформи від Кабінету Міністрів хочу сказати, що це не реформа, а закриття шкіл, скорочення вчителів та зменшення предметів, які викладатимуть дітям. Ми не будемо підтримувати в такому вигляді цю реформу.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, ставлю на голосування пропозицію народного депутата Королевської прийняти її поправку в повному обсязі. Поправку враховано по суті. Пропозиція полягає в тому, щоб її було враховано в повному обсязі. Так? Якщо ця пропозиція не пройде, залишиться редакція комітету і поправку буде враховано по суті.

Отже, ставлю поправку на голосування. Хто за те, щоб поправку 757 народного депутата Королевської прийняти в повному обсязі, прошу проголосувати. Будь ласка.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 23$.

Рішення не прийнято.

Поправка 766. Не наполягає.

Поправка 772. Не наполягає.

Поправка 774. Не наполягає.

Поправка 786. Не наполягає.

Поправка 803. Не наполягає.

Поправка 804. Не наполягає.

Поправка 807. Рябчин наполягає. Будь ласка.

РЯБЧИН О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Мені взагалі цікаво, чому цю поправку не було враховано, оскільки вона стосується педагогічних працівників, особливо на Донеччині та Луганщині, які виявляють зневажливе ставлення до конституційного устрою, територіальної цілісності, державних символів України і її захисників, підтримують незаконні збройні формування на території України. Такі працівники освіти повинні бути звільнені на підставі пункту 3 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України.

Відомі випадки, коли такі вчителі-сепаратисти просто роздмухували ситуацію на Донеччині, на Луганщині, були засуджені, отримали терміни, але продовжували працювати. Громади повставали проти цього, було багато розголосу, і тільки після таких заворушень цих працівників закладів освіти було звільнено.

Я вважаю, що люди, які роздмухували ситуацію на Донеччині, не мають права бути вчителями і торкатися наших дітей, які ще не зміцніли, тому пропоную поставити цю поправку на голосування і підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будете коментувати чи ставити на голосування?

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (одномандатний виборчий округ №182, Херсонська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний колего, такі випадки, насправді, врегульовуються іншими законами. Це кримінальний злочин, і спеціальний закон про освіту не може враховувати всіх контекстів. Ми подивилися, що Кримінальним кодексом вирішується питання не лише щодо звільнення, а взагалі щодо того, що далі може бути відповідний судовий позов і таке інше.

Тому врахувати в спеціальному законі всі контексти, які існують, ми просто не бачили сенсу. Ось і все. А те, що така людина взагалі не може працювати, це безперечно.

Це врегульовується іншими законами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми почули позицію і комітету, і автора, але все одно на голосування треба ставити.

Ставлю на голосування поправку 807 народного депутата Рябчина. Комітет її відхилив. Хто підтримує поправку 807, прошу проголосувати.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 49.$

Рішення не прийнято.

Поправка 809 народного депутата Левченка. Автор наполягає. Увімкніть мікрофон.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ №223, м. Київ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). Дуже важливо, щоб учителі, які навчають наших дітей, не лише давали правильні знання з відповідних предметів, а й прививали любов до Батьківщини, до символів України — герба, прапора, до української мови. Переважна більшість учителів це роблять, але під час війни, особливо на окупованих територіях, у Криму, на превеликий жаль, як ми побачили, дуже багато вчителів роблять, навпаки, зворотні речі.

Тому моя поправка стосується того, щоб додати такий текст до проекту закону: «Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники, які виявляють неповагу до Конституції та законів України, державного устрою, територіальної цілісності України, державної мови, державного прапора, державного герба, державного гімну, захисників України, підлягають звільненню та отримують заборону в подальшому викладати в освітніх закладах України».

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, додайте ще 30 секунд. Завершуйте.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. Дуже проста і пряма поправка, спрямована на те, щоб таких педагогічних працівників, яких, безперечно, меншість, які, на жаль, працюють на своїх посадах на руйнацію держави,

на виховання зрадників, а не патріотів країни, не було в наших школах, і не лише в школах, а й в інших закладах освіти.

Прошу підтримати поправку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ви наполягаєте на голосуванні, так?

Прошу голосувати.

((3a)) - 62.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 810 народного депутата Добродомова. Не наполяга ϵ .

Поправка 811 народного депутата Сергія Соболєва.

Поправка 812 народного депутата Семенухи. Прошу.

СЕМЕНУХА Р.С., член Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні колеги, будь-яка освіта має забезпечувати формування у дітей цінностей, отримання ними знань та навичок. Я дякую колегам, що також порушили це питання, оскільки на сьогодні є чимало випадків, коли вчителі або директори шкіл виявляють відверто антиукраїнські, проросійські позиції, і саме через певну лояльність, через незабезпечення на законодавчому рівні ми маємо проблеми щодо звільнення, вилучення цих людей із системи освіти.

У моїй поправці пропонується врегулювати цей процес, виписати певні процедури. Я прошу комітет прокоментувати і не бачу причин, чому ми не можемо вирішити це питання на рівні саме такого закону, оскільки проблема, про яку говорили колеги Рябченко і Левченко, дуже поширена.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Співаковський. Прошу.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Я хочу наголосити ще раз, що ми розглядаємо проект спеціального Закону «Про освіту». Що стосується неповаги до державного устрою, до Державного Прапора, до інших

атрибутів, які визначають життя України, то ці питання врегульовуються іншими законами, у тому числі Кримінальним кодексом України. Така людина не лише не має права там працювати, а й повинна йти до суду і сідати в тюрму. Ось про що йдеться.

Тобто всі контексти не можна врахувати в одному спеціальному законі про освіту. Це весь сенс того, про що йде мова.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Наступна поправка 813 народного депутата Кривенка. Не наполяга ϵ .

Поправка 814 народного депутата Мусія. Прошу.

МУСІЙ О.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (одномандатний виборчий округ №124, Львівська область, самовисуванець). Шановні народні депутати! Можливо, поправки, які ми щойно голосували, не знайшли підтримки в залі через фізичну відсутність народних депутатів, але це абсолютно слушні пропозиції і якийсь варіант ми мусимо передбачити в Законі «Про освіту».

Моя поправка стосується саме цього. Ми дамо відсилку до Кодексу про адміністративні правопорушення і Кодексу законів про працю. Якщо ми залишимо у моєму формулюванні, то будемо змушені виконати рішення такого закону і внести відповідні зміни до кодексів, а якщо цієї норми не буде, то скажуть, що нічим не передбачено, і нехай далі вчителі-сепаратисти викладають «русский мир» у наших школах. Мало того, навіть не можна їх оштрафувати за будь-які порушення. Наявність саме такого формулювання, попри те що комітет відхилив поправку, спонукатиме нас внести зміни до відповідних законодавчих актів. Це просто як спонукальна дія.

Тому прошу поставити поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу від комітету, пане Володимире.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Шановні колеги, тоді в мене така пропозиція. Перед головним голосуванням, яке відбудеться, коли в залі буде необхідна кількість народних депутатів України, я прошу поставити як узагальнюючу щодо тих питань, про які казали наші колеги, поправку народного депутата Мусія і підтримати. Думаю, що вона знайде необхідну кількість голосів у залі. Підходить така пропозиція? Добре.

ГОЛОВУЮЧА. Тоді прошу позначити собі поправку 814, щоб ми не забули повернутися до неї і проголосувати.

Поправка 815 народного депутата Солов'я. Не наполягає.

Поправка 816 народного депутата Марченка. Не наполягає.

Поправка 817 народного депутата Литвина.

Увімкніть мікрофон народного депутата Литвина.

ЛИТВИН В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (одномандатний виборчий округ №65, Житомирська область, самовисуванець). Я не по суті поправки. У мене зауваження до пропозиції головуючої. У такий спосіб депутати не будуть приходити на засідання Верховної Ради, збігатимуться перед 18 годиною, і ми будемо ставити всі поправки на голосування. Якщо вони хочуть обгрунтувати, переконати в необхідності їхніх поправок, їх потрібно обговорювати і приймати рішення.

Тому я пропоную не погоджуватися на такі пропозиції, що ми потім, мовляв, будемо голосувати за якісь невідомі поправки. Якщо ми йдемо за Регламентом, давайте будемо його дотримуватися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Я погоджуюся з вами, що, на жаль, у нас низька дисципліна під час розгляду законопроектів у другому читанні. Але я не думаю, що механічне ставлення поправок для підтвердження може розв'язати цю проблему. Треба просто шукати й інші рішення. Але дякую за ваші зауваження.

Поправка 836 народного депутата Кременя. Не наполягає.

Поправка 837 народного депутата Семенухи. Прошу.

СЕМЕНУХА Р.С. Шановні колеги, я глибоко переконаний, що без найширшого, найглибшого залучення батьків до управлінського процесу в середній школі не буде якісного розвитку середньої освіти.

Зокрема, ми часто чуємо, як батьки зі своїми дітьми потерпають від свавілля чи директора, чи вчителя школи.

Моя поправка саме має за мету дати можливість вносити засновнику закладу освіти подання про відкликання керівника такого закладу освіти або іншого працівника в рамках чинного законодавства.

Я вважаю, що це буде потужний інструмент, якщо батьки матимуть можливість впливати на відкликання директора чи іншого працівника середньої школи, і прошу комітет прокоментувати, чому таку важливу поправку відхилено.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу, пане Олександре.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Дякую за запитання. Цю поправку відхилено комітетом після розгляду її на засіданні робочої групи у зв'язку з тим, що це відноситься до повноважень органів громадського самоврядування.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ви наполягаєте на голосуванні? Прошу поставити на голосування поправку 837 народного депутата Семенухи.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 59$.

Рішення не прийнято.

Поправка 876 народного депутата Євтушка. Прошу ввімкнути мікрофон.

ЄВТУШОК С.М., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту (одномандатний виборчий округ №156, Рівненська область, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Я зараз хочу сказати, що комітет, дійсно, провів титанічну роботу, але мені незрозуміло, чому серед безлічі інших моїх поправок до законопроекту не враховано поправку, яка стосується здоров'я учнів, вихованців, студентів. У своїй поправці я пропоную доповнити статтю 57 пунктом такого змісту: «Учні (вихованці) під час навчального процесу незалежно від підпорядкування, типів і форм власності забезпечуються медичним обслуговуванням, що включає безоплатний медичний огляд учнів (вихованців), моніторинг і корекцію стану здоров'я, проведення лікувально-профілактичних заходів. Медичне

обслуговування здійснюється медичними працівниками, які входять до штату цих закладів або відповідних закладів охорони здоров'я, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України».

Олександре Володимировичу, дуже цікава думка комітету, чому поправку було відхилено?

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу, пане Олександре.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Я просто по пам'яті можу сказати, що цю поправку, на жаль, було відхилено з фінансових міркувань, тому що коштів на такі речі було недостатньо. Тому я вважаю, що необхідно поставити для підтвердження, як ви це робите, і думаю, кожний матиме можливість висловити свою думку.

ГОЛОВУЮЧА. Ставлю на голосування поправку 876. Прошу голосувати.

((3a)) - 61.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 878 народного депутата Одарченка. Прошу.

ОДАРЧЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства (одномандатний виборчий округ №183, Херсонська область, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, уряд оголосив ряд реформ, які начебто направлені на покращення життя людей. Але подивіться, яким чином все рухається. Все йде до того, що ці реформи мусять здійснюватися за рахунок людей. Пенсійна реформа — за рахунок самих пенсіонерів шляхом підвищення їх пенсійного віку. Медична реформа — за рахунок того, що дві третини вартості лікування люди самі будуть змушені оплачувати в лікарнях. Зараз освітню реформу пропонується здійснювати за рахунок того, що велику частину витрат з утримання шкіл буде перекладено на місцеві бюджети, які не мають коштів.

Вважаємо, що це – закриття шкіл, пряме скорочення мережі шкіл у селах, тому в цій поправці пропонуємо чітко зафіксувати, що

делеговані повноваження у сфері освіти фінансуються стовідсотково державою.

Прошу проголосувати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ви наполягаєте на голосуванні, так?

Ставлю на голосування поправку 878 народного депутата Одарченка.

((3a)) - 56.

Рішення не прийнято.

Повертаємося до поправки 857 народного депутата Королевської. Прошу.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги, ця пропозиція була внесена на прохання освітянських профспілок. У поправці пропонується встановити чіткі правила, за якими приймаються на роботу педагогічні та науково-педагогічні працівники. Головним комітетом записано, що поправку враховано по суті з посиланням на спеціальні закони та трудове законодавство. Але ми пропонуємо саме в такому законі визначити правила прийняття на роботу.

Вважаємо, що на сьогодні головна мета — не допустити тотального скорочення фахових вчителів і не проводити там додаткової люстрації. Тому ми пропонуємо, щоб педагогічні працівники приймалися на роботу шляхом укладання трудового договору, а науково-педагогічні працівники — шляхом укладання трудового договору за результатами конкурсного відбору.

Прошу поставити на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голосувати поправку 857.

(3a) - 39.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 879 народного депутата Крулька. Не наполяга ϵ .

Поправка 881 народного депутата Попова. Не наполягає.

Поправка 882 народного депутата Ільюка. Не наполягає.

Поправка 862 народного депутата Кужель. Прошу.

КУЖЕЛЬ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (загально-державний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний Олександре Володимировичу! У моїй поправці 862 пропонується, щоб педагогічні працівники приймалися на роботу шляхом укладання трудового договору. Ви пишете, що її враховано по суті. Я читаю також, що поправку 875, у якій ідеться про підвезення дітей до школи, так само «враховано по суті в частині третій статті 13 та частині другій цієї статті». А там написано, що міська влада повинна передбачити фінансування, але вона не передбачає, бо немає коштів і відповідних бюджетів, і ми маємо на сьогодні велику кількість скарг на те, що діти не можуть доїхати до тієї центральної школи.

Тобто я прошу в цій редакції додати слово «зобов'язані», щоб це здійснювала держава через місцеві, обласні (як захочете) бюджети, адже якщо дитина повинна добиратися 7, 8, 10 кілометрів до школи і назад, то вона не може...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ви наполягаєте на голосуванні поправки 875?

Ставиться на голосування поправка 875 народного депутата Кужель. Прошу голосувати.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 43$.

Рішення не прийнято.

Прошу прокоментувати від комітету.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Я ще раз хочу сказати, що ось такі статті приймалися в рамках дискусій, які відбувалися з Міністерством фінансів України. На жаль, у деяких статтях, для того щоб знайти компроміс щодо фінансування, такі речі не підтримувалися. Тому така, скажемо так, форма затверджувалася. Хоча я підтримую ідеологію, що ми повинні законом визначити, наприклад, що має бути 15-20 кілометрів — і все, що дитина повинна вставати о 7 годині, а не о 6 годині тощо. Але враховуючи ті моменти, які зараз ми маємо, щоб узагалі прийняти законопроект, ми йшли на відповідні компроміси з Міністерством фінансів України.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Переходимо до наступної поправки.

Поправка 883 народного депутата Лабазюка (Шум у залі).

Поправка 871 народного депутата Королевської.

Увімкніть, будь ласка, мікрофон Королевської.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги! Сьогодні у низці населених пунктів в сірій зоні батьки змушені віддавати дітей до інтернатів, оскільки школи закриті, шкільних автобусів немає, а дітям ходити до школи по мінних полях дуже небезпечно. Тому ми наполягаємо на необхідності вжиття заходів для забезпечення можливості отримання освіти для дітей, що проживають у сірій зоні, і закликаємо підтримати нашу поправку щодо підвезення до місця навчання і додому в порядку, визначеному не тільки Кабінетом Міністрів, а й цим законопроектом.

Прошу підтримати дану поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Ставлю на голосування поправку 871.

((3a)) - 36.

Рішення не прийнято.

Поправка 884 народного депутата Королевської. Будете коментувати? Прошу.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги! Поправкою пропонується забезпечити безкоштовним гарячим харчуванням усіх дітей у дитячих садках. Комітетом визначено категорії дітей, що навчаються в закладах дошкільної, загальної середньої, професійної чи фахової передвищої освіти, які харчуватимуться безкоштовно. Як ви собі уявляєте, що в дитячих садках частину дітей будуть годувати, а частину — не будуть, якщо їх батьки не в змозі заплатити за харчування?

Тому наша пропозиція — забезпечувати всіх дітей у садках харчуванням. Це буде хоча б якась підтримка сім'ям з дітьми, у яких протягом останніх трьох років відібрали більшість соціальних гарантій. Ми наполягаємо на голосуванні цієї поправки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 884.

((3a)) - 62.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 885 народного депутата Мацоли.

Поправка 886 народного депутата Павленка. Не наполягає.

Поправка 887 народного депутата Констанкевич. Не наполягає.

Поправка 888 народного депутата Кужель. Прошу ввімкнути мікрофон.

КУЖЕЛЬ О.В. Я хочу звернутися до колег депутатів. Ви читаєте новини і знаєте, як висвітлюється ситуація в Україні, зокрема іноземними ЗМІ. ООН оцінює, що в нас за межею бідності живуть більше 60 відсотків сімей. Скажіть, будь ласка, у кого підніметься рука ліквідувати харчування дітей, які навчаються в дошкільних навчальних закладах? Скажіть, будь ласка, у кого підніметься рука ліквідувати харчування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і написати: за окремою державною соціальною допомогою?

Я хочу сказати, що це перевірка на людяність і відповідальність. Якщо ви малечу, яка не може себе захистити, вийти на Майдан, зараз доведете до голодної смерті, то це і буде ваша політична відповідальність.

Прошу поставити на голосування цю поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 888. Прошу визначатися голосуванням.

((3a)) - 89.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 889 народного депутата Семенухи. Не наполягає.

Поправка 890 народного депутата Крулька. Не наполягає.

Поправка 891 народного депутата Ільюка. Не наполягає.

Поправка 892 народного депутата Попова. Не наполягає.

Поправка 893 народного депутата Лабазюка. Не наполягає.

Поправка 894 народного депутата Ківалова. Не наполягає.

Поправка 895 народного депутата Королевської. Наполягає. Прошу ввімкнути мікрофон.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги, мета цієї поправки — повернути право на безкоштовне харчування всіх учнів 1-4 класів. Нагадаю, що таке право було скасоване чинною владою, яка протягом останніх трьох років намагається економити державні кошти за рахунок найбільш соціально вразливих категорій громадян, поступово відбираючи визначені Конституцією соціальні гарантії і пільги. Ми можемо констатувати, що, на жаль, уряд замість проведення ґрунтовних і якісних реформ іде шляхом виключно політичного піару, який не має нічого спільного з глобальними корисними змінами в країні. Це стосується і освітньої реформи, тому ми за неї не будемо голосувати в такому вигляді.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу коментар від комітету.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Шановні колеги, ось давайте домовимося про такі речі. Ми приймаємо проект Закону «Про освіту», а не про харчування. Ми повинні давно чітко розділити речі, пов'язані з якістю освіти, яку необхідно дати нашим дітям (а це означає забезпечити їх гарними вчителями, технологічною базою, доступом до відповідної інфраструктури), і речі, пов'язані з соціальною допомогою. Соціальна допомога — це проблема соціальної політики нашої держави.

Шановні колеги, це саме стосується і вищої освіти. Ми досі відносимо вищу освіту до соціальної сфери, тому що ми її дотуємо. Так далі працювати не можна. Цей проект закону насамперед відповідає на запитання, яка освіта чекає наших дітей, який рівень капіталізації ми їм надамо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Наполягаєте на голосуванні?

Ставиться на голосування поправка 895. Прошу голосувати. «За» – 64.

Рішення не прийнято.

ПАРУБІЙ А.В. Колеги, звертаюся з великим проханням до всіх народних депутатів, щоб не кожну поправку ставити на голосування, бо ми просто можемо не вкластися в час.

Отже, поправка 896 народного депутата Мацоли. Не наполягає. Поправка 897 народного депутата Кужель. Наполягає. Будь ласка.

КУЖЕЛЬ О.В. Дякую. Олександре Володимировичу, я хочу звернути увагу, що в першому читанні було передбачено харчування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та учнів 1-4 класів. Скажіть, будь ласка, правляча коаліціє, яким чином через поправки пана Кременя і ваші відхилено поправки про харчування до другого читання?

Я звертаюся до залу: в мене таке відчуття, що правляча партія хоче завалити цю реформу, яка, мабуть, буде найуспішнішою, щоб зробити свою справу і поставити уряд в іншу позу. Це ваша реформа, ви будете звітувати щодо неї! Це – не безвізовий режим, це – майбутнє країни!

Я вимагаю поставити поправку про харчування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та учнів 1-4 класів для підтвердження.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка пані Кужель. Просимо голосувати.

((3a)) - 75.

Не підтверджено поправку.

Веде засідання Голова Верховної Ради України ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 897 не пройшла.

Наступна поправка 898. Не наполягає.

Поправка 899. Не наполягає.

Поправка 909. Не наполягає.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Для підтвердження!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка поправка? Поправка 908 народного депутата Івченка. Будь ласка, увімкніть мікрофон Івченка.

ІВЧЕНКО В.Є., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загально-державний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, ця поправка стосується норми статті 57 «Державні гарантії педагогічним і науковопедагогічним працівникам», якою пропонується замінити медичне обслуговування педагогічних працівників на профілактичні медичні огляди. На наше велике переконання, це погіршення умов соціального захисту і суперечить статті 22 Конституції, яка не допускає звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод при прийнятті нових законів.

Хочу також звернутися до пані міністра. Я хотів би, щоб вона так само палко реагувала і на цю поправку, як на поправку про мову. Ви сказали, якщо поправка про мову не відповідатиме Конституції, то можуть накласти вето. Ця поправка також не відповідає Конституції, бо вона прямо звужує права педагогічних і науково-педагогічних працівників і їх державні гарантії.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хтось прокоментує? Це не підтвердження. Будь ласка, пане Співаковський.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Я перепрошую, але послухайте. Я сам працював 38 років у системі освіти і знаю, що таке профілактичний медичний огляд. Я кожний рік, як і всі мої колеги, ходив до лікарні і проходив... (Шум у залі). Та послухайте! Це було уточнення, це ніяке не звуження прав педагогічних працівників. Я вам чесно скажу, це абсолютно нормально. Є визначення, що таке профілактичний медичний огляд. Більше того, багато позицій є обов'язковими, наприклад, огляд легенів і таке інше. Тобто ми якраз передбачаємо норму, яка забезпечує обов'язковість того, щоб люди, які працюють зі студентами і дітьми, проходили такий профілактичний огляд, а вже далі вирішуватиметься питання, чи будуть вони лікуватися і таке інше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Як я розумію, автор поправки наполягає на голосуванні? Так.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Це для підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, поправка 908. Івченко наполягає на підтвердженні. Комітет підтримує дану поправку і просить депутатів її підтримати. Я прошу зайняти робочі місця і взяти участь у голосуванні.

Отже, ставлю на голосування для підтвердження поправку 908 народного депутата Співаковського. Комітет просить усіх її підтримати. Прошу проголосувати. Голосуємо.

(3a) - 125.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 912. Не наполягає автор.

Поправка 914. Не наполягає.

Поправка 915 Не наполягає.

Поправка 916 Не наполягає.

Поправка 917. Не наполягає.

Поправка 918. Не наполягає.

Поправка 919. Не наполягає.

Поправка 922. Не наполягає.

Поправка 923. Не наполягає (Шум у залі).

Я ж називаю, треба реагувати швидше.

Поправка 915 народного депутата Кужель. Будь ласка.

КУЖЕЛЬ О.В. Шановні колеги, у цій поправці я пропоную залишити норму про безоплатне підвищення кваліфікації. На жаль, практично всі міністерства почали займатися заробітчанством, встановлюючи обов'язкову плату за підвищення кваліфікації. Скажіть, будь ласка, з якої заробітної плати наші вчителі повинні будуть платити за підвищення кваліфікації? Бо ви поїдете у свої округи і будете дивитися в очі цим людям, які працюють у таких тяжких умовах.

Дуже прошу підтримати мою поправку про безоплатне підвищення кваліфікації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 915 народного депутата Кужель. Хто підтримує, прошу проголосувати. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 80$.

Рішення не прийнято.

Поправка 922. Не наполягає.

Поправка 923. Не наполягає.

Поправка 925. Не наполягає.

Поправка 929. Не наполягає.

Поправка 933. Наполягає Королевська. Увімкніть мікрофон, будь ласка.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги, це, на жаль, не реформа освіти, а знущання над вчителями і батьками, тому ми її не підтримуємо.

Яке обгрунтування? Наприклад, у чому полягає суть поправки 933? Проектом пропонується така норма: «Педагогічним працівникам, які працюють у сільській місцевості і селищах міського типу, а також пенсіонерам, які раніше працювали педагогічними працівниками в цих населених пунктах і проживають у них, держава відповідно до законодавства забезпечує безоплатне користування житлом з опаленням і освітленням у межах встановлених норм». На жаль, ця норма і на сьогодні майже не працює. Але проектом передбачається, що такі пільги надаватимуться за умови, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї у розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує певної величини доходу.

Шановні колеги, у нас зараз не вистачає вчителів, тому ми пропонуємо скоротити це обмеження і надати всім сільським педагогічним працівникам право на цю пільгу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, ставлю на голосування поправку 933 народного депутата Королевської.

Хто підтримує дану поправку, прошу проголосувати. Комітет її відхилив. Прошу визначатися.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 64$.

Рішення не прийнято.

Поправка 931 народного депутата Кужель. Увімкніть мікрофон.

КУЖЕЛЬ О.В. Дякую, пане Голово. Я пропоную в цій поправці педагогічним працівникам, які працюють у сільській місцевості і селищах міського типу (бо ми говоримо не тільки про село), а також пенсіонерам, які раніше працювали в цих сільських школах, залишити право на безоплатне проживання, опалення і освітлення, бо сьогодні вони отримують заробітну плату 3500 гривень. Ми проїхали селами Дніпропетровської, Запорізької, Івано-Франківської областей. Там учителі отримують не 5-6 тисяч, а копійки.

Наголошую, що ця норма спрямована також на те, щоб і молодь працювала в школах у сільській місцевості. Якщо ми хочемо, щоб люди залишалися в селах, щоб вони розвивалися, і якщо бачимо можливість ефективно використовувати українську землю, то повинні підтримати пільги для тих, хто поїде працювати в села.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 931 народного депутата Кужель. Хто її підтримує, прошу проголосувати. Комітет її відхилив. Будь ласка, голосуємо.

(3a) - 58.

Рішення не прийнято.

Поправка 936. Не наполягає.

Поправка 945. Не наполягає.

Поправка 947. Не наполягає.

Поправка 951. Не наполягає.

Поправка 956. Наполягає. Увімкніть мікрофон Кужель.

КУЖЕЛЬ О.В. Шановні колеги, я знову до вас звертаюся. Ви знаєте, ми вже прийняли норму, що всі вчителі повинні будуть підвищувати свою кваліфікацію. Фракція «Батьківщина» пропонувала, щоб це не було на платній основі, щоб не було заробітчанства на таких і без того соціально незабезпечених працівниках, як учителі. У своїй поправці я пропоную, щоб порядок матеріального забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних працівників затверджувався Кабінетом Міністрів, щоб вони бачили, хто це проводить, може, буде грант, але щоб не брати з людей грошей.

Ви послухайте, що написав комітет: «Для підвищення кваліфікації потрібна її оплата, а не «матеріальне забезпечення». Розумієте, який це цинізм по відношенню до вчителів? Якщо в них немає чим заплатити, то знайдуться ті, які не мають освіти, не люблять дітей, не хочуть працювати, але вони матимуть кваліфікацію, якщо за це заплатять. Це вже ринок, а не освіта!

Прошу підтримати мою поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 956 народного депутата Кужель. Хто її підтримує, прошу проголосувати. Комітет її відхилив. Будь ласка.

(3a) - 67.

Рішення не прийнято.

Колеги, я ще раз звертаюся до всіх авторів поправок: залишилася 1 година 15 хвилин до завершення робочого дня, це не так багато. Я прошу вас не наполягати на тих поправках, які не мають шансу на підтримку в залі. Думаю, що тут немає противників цієї реформи. Я закликаю до ефективнішої роботи.

Поправка 978. Не наполягає.

Поправка 986. Не наполягає.

Поправка 1016. Не наполягає.

Поправка 1026. Наполягає. Будь ласка, Євтушок.

ЄВТУШОК С.М. Ви знаєте, шановні колеги, насправді мені дуже приємно, що до процесу реформування освітньої галузі дуже потужно включилися всі профспілки цієї галузі, незважаючи на те, з якої вони області чи з якого району. Але основна філософія, яка мала б закладатися до цієї реформи, — щоб учитель був мотивований так чи інакше.

Давайте подивимося на поправки, які було відхилено комітетом. Я запропонував, щоб посадовий оклад педагогічного працівника, що пройшов сертифікацію, кожної наступної кваліфікаційної категорії підвищувався на 20 відсотків. Натомість бачимо, що комітет відхилив цю поправку.

На дітей у нас медичний супровід не передбачається, тому що фінансів немає, заробітна плата педагогічним працівникам не передбачається. Скажіть, будь ласка, а де мотивація? Якою ж буде та освіта? Тому я вважаю, що це абсолютно не реформа.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1026 народного депутата Євтушка. Хто підтримує поправку, прошу голосувати. «За» — 64.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 1033 народного депутата Кужель. Не наполягає.

Поправка 1034 народного депутата Ільюка. Не наполягає.

Поправка 1035 народного депутата Попова. Не наполягає.

Поправка 1036 народного депутата Лабазюка. Не наполягає.

Поправка 1037 народного депутата Семенухи. Не наполягає (Шум у залі).

Яка поправка? Для підтвердження? Поправка 1003? Зараз ми повернемося до неї. Ми ж це вже пройшли (Шум у залі).

Пані Тимошенко просить поставити на голосування для підтвердження поправку 1003.

Будь ласка, увімкніть мікрофон пані Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, я прошу буквально хвилину уваги. Я хочу звернути увагу на те, що ми зможемо змінити якість середньої, вищої, професійнотехнічної освіти в Україні тільки в тому разі, якщо залучимо найкращі кадри країни до системи освіти. Але доти, поки ми вчителю будемо платити 2-4 тисячі гривень у місяць, ми не зможемо цього зробити.

І дивно те, що, наприклад, поправка 1003 народного депутата з фракції «Народний фронт» пана Кременя міняє те, що передбачив уряд: слова «трьох мінімальних заробітних плат» замінили словами «чотирьох прожиткових мінімумів», що менше ніж три мінімальні заробітні плати. Ну, де взагалі совість народних депутатів!

Ви подумайте, 140 тисяч поліцейських отримують заробітну плату близько 10 тисяч гривень, а вчителям встановлюють втроє менше, ніж поліцейським. У нас або поліцейська держава...

ГОЛОВУЮЧА. Зрозуміло.

Шановні колеги, Юлія Тимошенко вимагає поставити на голосування для підтвердження поправку 1003 народного депутата Кременя, яку врахував профільний комітет. Комітет просить підтримати цю поправку. Прошу голосувати (Шум у залі).

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 62$.

Поправку не підтверджено.

Народний депутат Королевська просить поставити на голосування для підтвердження поправку 1009. Пані Королевська, це ваша поправка, її враховано по суті. Ви наполягаєте?

Будь ласка, увімкніть мікрофон пані Королевської.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги, цю поправку було внесено за пропозицією освітянських профспілок. Визначення умов оплати праці, як ми пропонуємо, стимулюватиме молодих людей до роботи у сфері освіти. А те, що комітет написав, що поправку враховано по суті, не відповідає дійсності, оскільки в проекті оклади педагогічних працівників визначаються на основі прожиткового мінімуму, а не мінімальної заробітної плати. Ми всі знаємо, що ці величини відрізняються між собою у два рази. Значно менші оклади передбачено також для науково-педагогічних працівників.

Тому ми наполягаємо на поправці і просимо підтримати профспілки освітян.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1009 Королевської. Прошу.

(3a) - 61.

Не підтримано.

Поправка 1036 народного депутата Лабазюка. Не наполягає.

Поправка 1037 народного депутата Семенухи. Не наполягає (Шум у залі).

Я вже оголосила поправку 1037. Автор не наполягає.

Поправка 1033. Зараз я подивлюся, про що йдеться.

Увімкніть мікрофон, будь ласка, пані Кужель.

КУЖЕЛЬ О.В. Я хочу продовжити тему дискримінації щодо заробітної плати. Ми знаємо, що, наприклад, керівники річних і морських портів отримують заробітну плату більше 250-400 тисяч гривень, знаємо, які гроші отримують керівники державних підприємств. У поправці 1033 я пропоную встановити надбавки за наукові ступені, щоб учителі та наукові працівники в інститутах і в інших навчальних закладах мали стимул захищати дисертації, навчатися. Але, на жаль, враховано поправку пана Кременя з фракції «Народний фронт», якою пропонується доплати і надбавки встановлювати відповідно до законодавства, тобто всі надбавки скасували.

Я прошу поправку 1031 пана Кременя поставити на голосування для підтвердження, а мою поправку 1033, якою передбачається підвищення на 15-25 відсотків посадових окладів педагогічних, науковопедагогічних і наукових працівників закладів освіти...

ГОЛОВУЮЧА. Голосується поправка 1033. Прошу голосувати тих, хто підтримує поправку.

((3a)) - 51.

Поправку не підтримано.

Наступна вимога депутата Кужель — поставити на голосування для підтвердження поправку 1031 народного депутата Кременя.

Я прошу першого заступника голови комітету фіксувати, про що йдеться (Шум у залі).

Пані Кужель, ми вже проголосували вашу поправку. Ви брали слово щодо поправки 1033, її скасовано. Тепер на вашу вимогу ставиться на голосування для підтвердження поправка 1031. Комітет просить проголосувати за неї.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 86.$

Поправку не підтверджено.

Рухаємося далі.

Поправка 1038 Королевської. Не наполягає. Чи наполягає? Будь ласка, увімкніть мікрофон народного депутата Королевської.

Я просто не бачу вас за спинами колег.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги, ця поправка була внесена за пропозицією освітянських профспілок. Ми пропонуємо встановити диференційовані надбавки за наукові ступені, вчені, почесні і педагогічні звання, за роботу з дітьми з особливими потребами.

В обгрунтуванні щодо відхилення поправки комітетом визначено, що вона суперечить законам «Про вищу освіту» і «Про наукову і науково-технічну діяльність». Ми не погоджуємося з такими висновками, оскільки поправка лише доповнює і розширює ті можливості, які визначені в цих законах, і наполягаємо на тому, щоб був диференційований підхід, щоб люди, які додатково отримали знання, додатково навчають дітей, також отримували за це додаткові гроші.

Прошу підтримати поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1038 Королевської. Прошу зал визначитися.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 48.$

Рішення не прийнято

Поправка 1039 народного депутата Констанкевич. Не наполягає.

Поправка 1040 народного депутата Мацоли. Не наполягає.

Поправка 1041 народного депутата Крулька. Не наполягає.

Поправка 1042 народного депутата Павленка. Не наполягає.

Поправка 1043 народного депутата Кременя. Не наполягає.

Поправка 1044 народного депутата Співаковського. Не наполягає.

Поправка 1045 народного депутата Кременя. Не наполягає.

Поправки Чорновол. Не наполягає.

Поправка 1056 народного депутата Мельника. Не наполягає.

Поправка 1094 народного депутата Констанкевич. Не наполягає.

Поправка 1096 народного депутата Одарченка. Будь ласка, увімкніть мікрофон народного депутата Одарченка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, у даній поправці пропонується заблокувати можливість ліквідовувати заклади освіти, вилучивши відповідне повноваження органів місцевого самоврядування. Цей захід конче необхідний саме зараз, коли після об'єднання громад уряд ставить об'єднані громади в надзвичайно складне становище, обмежуючи субвенцію на заклади освіти та рахуючи всю об'єднану громаду як єдиний населений пункт. У результаті новостворені ради змушені починати свою роботу з ліквідації шкіл, на які держава більше не

виділяє коштів, а їхні сусіди, які не об'єдналися, продовжують отримувати ці необхідні субвенції.

Ви самі дискредитуєте новостворені об'єднані громади, бо вже по селах люди чітко розуміють, що об'єднання громад — це ліквідація шкіл.

Прошу поставити мою поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1096. Голосуємо, будь ласка.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 54$.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 1100 народного депутата Рябчина. Наполягає? Будь ласка, увімкніть мікрофон Рябчину.

РЯБЧИН О.М. В умовах реформи децентралізації, передачі повноважень на місця важливо передбачити право територіальних громад брати участь у питаннях утворення і ліквідації навчальних закладів. Це, дійсно, допоможе запобігти безпідставній ліквідації шкіл у селах, звідки добиратися до школи в сусіднє село не завжди зручно.

Саме тому у моїх поправках ідеться про те, що обласні ради мають право за згодою територіальної громади засновувати, реорганізовувати та ліквідовувати заклади освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами. Це поправки 1100, 1126 та 1150.

Прошу відразу їх проголосувати, щоб я не доповідав кілька разів, щоб скоротити час прийняття законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Спочатку голосуємо поправку 1100. Прошу визначитися.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 68$.

Рішення не прийнято.

Поправка 1126. Прошу визначитися.

((3a)) - 57.

Рішення не прийнято.

Поправка 1150. Прошу визначитися.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 59$.

Рішення не прийнято.

Поправка 1099 народного депутата Лабазюка. Будь ласка, увімкніть мікрофон Лабазюка.

ЛАБАЗЮК С.П., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ №188, Хмельницька область, самовисуванець). Шановні колеги, хочу привернути вашу увагу до наболілої теми, яка сьогодні вже багато разів звучала, — до закриття шкіл. Два роки тому безпідставно було скасовано мою постанову, яка не дозволяла закривати школи в сільській місцевості. На сьогодні по всій країні закрито сотні шкіл, і ця тенденція продовжується далі.

Питання: навіщо нам потрібна децентралізація, якщо ми не враховуємо бажання і думки територіальних громад щодо закриття шкіл? Тому я пропоную врахувати мою поправку і надати можливість тергромадам приймати рішення щодо реорганізації чи ліквідації навчальних закладів.

Прошу також поставити на голосування аналогічні поправки 1125 і 1149.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, колего.

Прошу визначитися щодо поправки 1099 народного депутата Лабазюка. Будь ласка.

((3a)) - 69.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 1125 народного депутата Лабазюка. Прошу визначитися.

((3a)) - 66.

Рішення не прийнято

Поправка 1149 народного депутата Лабазюка. Прошу визначитися.

(3a) - 65.

Рішення не прийнято

Наступна поправка 1101 народного депутата Кужель. Прошу ввімкнути мікрофон.

КУЖЕЛЬ О.В. Дякую. Я хочу підтримати і пана Рябчина, і пана Лабазюка, і наш колега Одарченко про це говорив, що, на жаль, у селах склалася страшна ситуація щодо закриття шкіл. Я можу сказати: якщо закривають ФАП і школу — села немає, звідти виїжджають. Якщо вам треба звільнити землі, то я розумію, чому ви приймаєте такі норми.

Ще раз хочу наголосити, що ви прийняли редакцію, якою повністю прибрали вплив громади. Ви ж усі розповідаєте, як важливо передати владу громаді. Ми запропонували, щоб ліквідовувати школи можна було тільки за згодою територіальної громади або органів місцевого самоврядування.

Скажіть, будь ласка, якщо ви цього не підтримуєте, то про яку децентралізацію, яку передачу влади на місця ви говорите?

Прошу підтримати поправку про участь громади в прийнятті рішення щодо закриття закладів освіти, у тому числі для дітей з особливими освітніми потребами.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо за поправку Кужель. Прошу.

((3a)) - 72.

Поправку не підтримано.

Поправка 1114 народного депутата Королевської. Наполягаєте? Будь ласка, увімкніть мікрофон.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги! Цією поправкою пропонується покласти на районні, міські ради та ради об'єднаних територіальних громад забезпечення доступності повної середньої освіти, а не лише дошкільної, початкової та базової середньої освіти і позашкільної освіти.

Просимо підтримати цю поправку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 1114 народного депутата Королевської. Прошу визначитися.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 45$.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 1116 народного депутата Кужель. Наполягаєте? Ні. Дякую. Поправка 1122 народного депутата Одарченка. Будь ласка, увімкніть мікрофон Одарченка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги! Зараз іде процес утворення об'єднаних територіальних громад, і коли в одну громаду об'єднуються п'ять-шість-сім сільських рад, виникає питання про неможливість фінансування всієї освітньої мережі, тому що, на жаль, за вашою версією цього об'єднання не вистачає фінансового ресурсу для того, щоб утримувати цю освітню мережу закладів освіти. Тому громади постають перед питанням закриття половини чи частини шкіл. Це катастрофа, яка призводить до знищення сільської поселенської мережі в Україні.

Ми вимагаємо і пропонуємо, щоб видатки на освіту йшли виключно за рахунок субвенції з державного бюджету, щоб заклади освіти не скорочувалися, щоб вони були в необхідній кількості і щоб органи місцевого самоврядування не ставали перед вибором закривати їх чи ні.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1122 народного депутата Одарченка. Прошу визначитися.

((3a)) - 68.

Не прийнято поправку.

Поправка 127 народного депутата Кужель. Наполягаєте? Будь ласка, увімкніть мікрофон пані Кужель.

КУЖЕЛЬ О.В. Шановні колеги, я ще раз прошу, щоб ви почули. Комітет пише, що погодження з територіальною громадою суперечитиме децентралізації системи управління.

Шановні громадяни України, яких сьогодні зганяють в ці територіальні громади, почуйте, як уже сьогодні ставляться до вас. Це як колонія, бо ви не можете прийняти рішення залишати школу чи ні.

Партія «Батьківщина» зараз бере участь у місцевих виборах у об'єднаних територіальних громадах тільки з однією метою — ми повинні всі разом зберегти кожну школу в селі. Бо якщо немає школи, немає дітей у селі, то немає села, і це страшно.

Я прошу вас підтримати пропозицію про погодження з територіальною громадою рішення про закриття шкіл.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, ставимо на голосування поправку 1127 народного депутата Кужель.

((3a)) - 61.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 1146 народного депутата Одарченка. Наполягає.

Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, на жаль, такий Закон «Про освіту» не тільки не підвищить якості освіти, а й створить усі механізми для того, щоб руйнувати освітню мережу в селах.

Шановні друзі, ніхто не займається не лише фінансуванням цих шкіл, а й якістю того, що там відбувається.

Хочу навести дуже прикрий приклад. У Херсоні за результатами ЗНО перемогли ті школи, в яких (увага!) навчання проводиться російською мовою. А українські школи пасуть задніх. Це свідчення того, що міністерство взагалі не контролює процесу освіти, а зайнялося цими псевдореформами.

У цій поправці пропонується, щоб закриття шкіл погоджувалося на референдумі, який мусить проводити громада на загальних зборах, і щоб громада приймала рішення, чи ϵ в цьому сенс, чи ні.

Прошу підтримати мою поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 1146. Прошу визначитися.

((3a)) - 55.

Поправку не підтримано.

Поправка 1151 народного депутата Кужель. Наполягаєте чи ні? Не наполягає.

Шановні колеги, ми рухаємося, щоб все-таки встигнути прийняти сьогодні цей важливий законопроект.

Поправка 1200 народного депутата Скрипника. Наполягає? Я бачу, що не наполягає.

Поправка 1219 народного депутата Мусія. Увімкніть, будь ласка, мікрофон народного депутата Мусія (Шум у залі).

Я вже оголосила поправку 1219 Мусія, зараз повернемося до вашої.

МУСІЙ О.С. Моя поправка 1219. Шановний перший заступнику голови комітету, скажіть, будь ласка, а яке взагалі остаточне рішення було прийнято щодо інституції мовного омбудсмена? Тому що я так розумію, що цю статтю взагалі відхилено і написано, що враховано поправки народних депутатів Литвина і Констанкевич, які виключають цю норму.

А мовний омбудсмен узагалі має право на існування? Він буде десь в інших законодавчих актах чи як? Це більше запитання, ніж голосування за поправку.

Пане перший заступнику голови комітету, дайте відповідь, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧА. Увімкніть, будь ласка, мікрофон першого заступника голови комітету.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Ми домовилися таким чином... Там були відповідні поправки щодо освітнього омбудсмена. Зараз, одну хвилину.

ГОЛОВУЮЧА. Це поправка 1219 народного депутата Мусія.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Щодо поправки 1219. Цю поправку відхилено.

ГОЛОВУЮЧА. Ставимо на голосування поправку 1219 народного депутата Мусія. Прошу визначитися.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 32$.

Поправку не підтримано.

Далі підтвердження поправок 1216 і 1217 вимагає народний депутат Івченко.

Будь ласка, озвучуйте позицію.

ІВЧЕНКО В.Є. Шановні колеги, законопроектом пропонується створити центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти — Державну службу якості освіти, та його територіальні органи. Хочу нагадати, що Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради звертає увагу, що Конституція України відносить питання утворення, реорганізації та ліквідації міністерств та інших центральних органів виконавчої влади до компетенції Кабінету Міністрів. Намагання вирішити на рівні закону питання...

ГОЛОВУЮЧА. Я перепрошую, пане Івченко. Хочу запитати, щоб зал розумів, про що йдеться. Я поставила зараз на вимогу вашої фракції для підтвердження поправки 1216, 1217. Ви зараз що озвучуєте? Ви ж абсолютно не те говорите.

ІВЧЕНКО В.Є. Пані Ірино, я прошу поставити для підтвердження поправки 1156 і 1168. Тому що фактично запроваджується створення певного монстра в системі освіти на базі...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Я прошу вимкнути мікрофон.

Шановні колеги, я дуже вас прошу, подивіться, ми зараз на вимогу вашої фракції ставимо поправки 1216 і 1217, а виявляється, що ви говорите про поправки 1156 та 1168 і вимагаєте їх поставити. Ми так ніколи не розглянемо законопроекту. То ви ж хоча б оголошуйте! (Шум у залі). Ні, ми йдемо за чергою, але треба оголошувати, про що йдеться!

На вимогу депутата Івченка ставиться на голосування для підтвердження поправка 1156. Комітет її підтримав. Прошу визначитися, колеги.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 90$.

Поправку не підтверджено.

Я прошу першого заступника голови комітету все фіксувати і із залу не кричати, бо не чути, що ви говорите, а потім ми заплутуємо колег.

На вимогу депутата Івченка ставиться на голосування для підтвердження поправка 1168, яку комітет врахував. Просимо залу підтримати поправку.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 93$.

Поправку не підтверджено.

Я прошу першого заступника голови комітету зафіксувати, щоб не розбалансувати законопроект.

На вимогу народного депутата Одарченка увімкніть мікрофон, будь ласка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Дякую. Шановні колеги, законопроектом пропонувалося передбачити заснування нової посадової особи – освітнього омбудсмена, який має розглядати скарги про порушення права на освіту. Це дуже прогресивна норма. До народних депутатів часто звертаються батьки дітей, чиї права грубо порушуються несправедливим оцінюванням, ставленням до їхніх дітей тощо. Як з'ясувалося, у багатьох випадках немає механізму захисту порушених прав. Наприклад, якщо вчитель явно неправильно перевірив контрольну роботу і дитина втратила золоту медаль, реального механізму скасування оцінки взагалі немає. Але чомусь цей інститут із законопроекту вилучили.

Я пропоную поставити поправки 1216 і 1217 для підтвердження, відхилити їх, і тоді інститут освітнього омбудсмена буде запроваджено. Прошу не голосувати за ці поправки, не підтверджувати їх.

ГОЛОВУЮЧА. Зараз на вимогу депутата Одарченка ставляться на голосування для підтвердження поправки 1216 і 1217, які стосуються інституту освітнього омбудсмена.

Прошу голосувати за поправку 1216. Комітет її підтримав, а зараз вона ставиться для підтвердження.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 54$.

Поправку не підтверджено.

Прошу першого заступника голови комітету фіксувати.

Тепер поправка 1217 ставиться для підтвердження. Комітет її врахував.

(3a) - 71.

Поправку не підтверджено.

Поправка 1221 народного депутата Левченка.

Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. «Свобода», округ №223, місто Київ. Враховуючи те, що щойно було повернуто до законопроекту інститут освітнього омбудсмена, я наполягаю на своїй поправці, тому що вона запроваджує хоча б якісь критерії того, хто має бути, власне кажучи,

цим освітнім омбудсменом. Адже зараз у законопроекті таких критеріїв зовсім нема ϵ .

Поправка стосується того, щоб додати абзац такого змісту: «Освітнім омбудсменом може бути призначено громадянина України, який володіє державною мовою, має високі моральні якості та протягом останніх п'яти років безперервно проживає в Україні». Це дасть можливість обрати більш-менш нормальну людину або дати можливість, щоб омбудсменом була нормальна людина, а не так, як зараз виписано.

Окремо я хотів би звернутися до головуючого, на даний момент це пані Ірина Геращенко, і до всіх головуючих. Я звертаю вашу увагу на те, що згідно з Регламентом, якщо певні поправки було відхилено залом, то повертатися до них не можна. Це не стосується голосування цього законопроекту, це на майбутнє. Поки що такого не було під час голосування цього законопроекту. Але враховуючи, що багато поправок відхиляються, я сподіваюся, що не буде порушено Регламенту і не буде до них повернення. Тому що це буде грубе...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Але ми ж говоримо, щоб зараз не розбалансували законопроекту.

Ставиться на голосування для підтвердження поправка 1221 народного депутата Левченка і його колег. Прошу підтримати тих, хто за.

(3a) - 69.

Не пройшла ваша поправка.

Поправка 1222 народного депутата Єгора Соболєва. Наполягаєте? Не наполягає.

Поправка 1223 народного депутата Марченка. Не наполягає.

Поправка 1224 народного депутата Солов'я. Не наполягає.

Поправка 1227 народного депутата Семенухи. Не наполягає.

Поправка 1228 народного депутата Левченка. Наполягаєте?

Будь ласка, увімкніть мікрофон Левченка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. Дякую. Це така сама поправка, як і поправка 1221, щодо критеріїв освітнього омбудсмена. Тому немає сенсу ставити її знову на голосування, враховуючи, що попередню було провалено.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за пояснення.

Поправка 1238 народного депутата Скрипника. Не наполягає.

Поправка 1239 народного депутата Одарченка.

Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, в освіті здобувач освіти абсолютно безправний у ситуаціях, коли викладачі навмисно неправильно оцінюють рівень його знань. По суті, якщо викладач чіпляється до учня або студента, останній не має ніякої реальної можливості оскаржити свою оцінку. Пропонуємо прибрати це безправ'я та запровадити механізм освітніх апеляцій. Міністерство освіти повинно буде розробити порядок оскарження результатів оцінювання та створити апеляційні підрозділи, які розглядатимуть скарги учнів або студентів на несправедливі оцінки. Вважаємо, що це буде значним кроком до запровадження рівності у сфері освіти та сприятиме викоріненню освітньої корупції.

Прошу поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування ця поправка. Прошу визначитися.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 64$.

Рішення не прийнято.

Поправка 1256 народного депутата Скрипника. Не наполягає.

Наскільки я зрозуміла, Лабазюк і Євтушок не наполягають на своїх поправках.

Поправка 1263 народного депутата Солов'я. Не наполягає.

Поправка 1270 народного депутата Королевської. Не наполягає.

Поправка 1271 народного депутата Білозір. Не наполягає.

Поправка 1272 народного депутата Семенухи. Не наполягає.

Поправка 1273 народного депутата Святаша. Не наполягає.

Поправка 1277 народного депутата Кужель. Не наполягає (Шум у залі).

Я ж оголошувала вас, пані Наталіє, слухайте уважно. Ваша поправка 1270.

Добре, я повторно оголошую вашу поправку 1270. Але, будь ласка, будьте уважнішими.

Увімкніть мікрофон Королевської.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги, ми по телебаченню бачимо, як відкриваються красиві та сучасні школи, і це чудово. Але таких шкіл одиниці. На противагу за три роки в Україні закрилося понад 746 шкіл, 244 призупинили свою роботу. Протягом цього року уряд планує закрити ще 162 школи. А тисяча українських студентів прагнуть виїхати з України на навчання за кордоном. Крім того, за три роки в країні закрилися сотні професійно-технічних училищ.

Ми пропонуємо збільшити фінансування освіти до 10 відсотків, щоб стимулювати належне фінансування освіти в Україні, тому що без цього не треба навіть починати руйнувати те, що ми на сьогодні маємо.

Прошу проголосувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1270 народного депутата Королевської.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 43$.

Не підтримано поправку.

Поправка 1277 народного депутата Кужель. Не наполягає.

Поправка 1279 народного депутата Левченка.

Увімніть мікрофон, будь ласка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. Ви знаєте, товариство, коли ми сьогодні повернулися до пленарних засідань у залі Верховної Ради, я помітив дуже цікаву річ: у Верховній Раді чомусь постелили сотні, а може, навіть тисячі квадратних метрів нових килимів. До чого я це говорю? Кажуть, що немає грошей ані на освіту, ані на медицину, закривають сільські школи, забирають харчування в школах у дітей 1-4 класів, але при цьому у Верховній Раді стелять нові килими. На мою думку, це квінтесенція сьогоднішньої владної реальності. Чим займається нинішня влада?

Моя поправка стосується того, щоб не зменшувати чинної норми щодо 10 відсотків ВВП на освіту. Це маячня, що ви пропонуєте зменшити з 10 до 7 відсотків. Насправді треба було б підвищувати цей відсоток, тому що освіта — людський капітал, чи не єдиний стратегічний ресурс, який ще...

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1279 Левченка. Хто підтримує цю поправку, прошу голосувати.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 48$.

Не підтримано поправку.

Поправка 1293 народного депутата Королевської.

Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги! У цій поправці я пропоную категоричніше визначити обов'язок держави сприяти розвитку дошкільної та позашкільної освіти шляхом надання субвенцій замість формулювання «може сприяти». Так ось таке «може сприяти» ми вже бачимо ці три роки, коли вже закрито 746 шкіл, а 244 призупинили свою роботу. І в цьому році завдяки цьому «сприянню» планують закрити ще 162 школи.

Тому ми наполягаємо, щоб обсяг фінансування освіти був збільшений, наполягаємо заборонити зараз закривати школи, наполягаємо, щоб до бюджету на 2018 рік було закладено фінансування освіти до 10 відсотків.

Прошу проголосувати.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу визначитися залу щодо цієї поправки.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 45$.

Не підтримано поправку.

Наступна поправка 1296 народного депутата Кужель. Наполягає? Не наполягає.

Пані Тимошенко, «Батьківщина», попросила поставити для підтвердження поправки 1327, 1328, 1329, 1330, 1331 (Шум у залі). Я вже оголосила ці поправки. Зараз я надаю слово Юлії Володимирівні, а потім повернемося до поправки 1326 пана Семенухи.

Поправки 1327, 1328, 1329, 1330, 1331. Прошу надати 2 хвилини пані Тимошенко. Вона оголосить свою позицію, а потім будемо підряд голосувати.

Дякую.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, я прошу звернути вашу увагу на статтю 79 цього закону. Це не просто корупція, це мегакорупція! Якщо тільки ми це підтримаємо, цей закон перетвориться із

закону про освіту на закон про пограбування закладів освіти, а особливо професійно-технічних закладів.

Я хочу сказати, що в законопроекті передбачається, що можна створювати спільні підприємства на базі освітніх закладів, які через недофінансування практично втратили право на життя, і передавати у власність без жодного контролю землі, гуртожитки, майно, і все це буде здійснюватися шляхом передачі у спільну діяльність. Такої корупції навіть за Януковича не було.

Тому я вимагаю, щоб зараз поставили для підтвердження поправки, які назвала Ірина Геращенко, і закликаю парламент проголосувати червоними кнопками проти.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за ваш виступ.

Юлія Володимирівна просить поставити для підтвердження ці п'ять поправок. У вас ще одна хвилина, оскільки вимкнули ваш мікрофон.

Прошу надати ще хвилину пані Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я хочу звернути вашу увагу на те, що весь цей кримінальний корупційний маразм до цього законопроекту вніс пан Кремінь з фракції «Народний фронт». Подивіться, що тут написано: «передачу в управління приватним партнерам в оренду, концесію, оперативне управління тощо рухомого та/або нерухомого державного та/або комунального майна, земельних ділянок». Тобто все це можна буде передавати безконтрольно спільним підприємствам.

Хочу нагадати, що всі найкращі земельні ділянки розташовані в центрах міст, де колись нормально працювали освітні заклади. А зараз вони вже поклали око на ці землі, майно, приміщення. Я думаю, що й Комітету з питань запобігання і протидії корупції треба звернути на це увагу. Це не підтримка освіти, а остаточне поглинання освіти через корупційні кримінальні схеми.

Прошу проголосувати проти цих поправок. Негайно поставте їх на голосування!

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Коментар першого заступника голови комітету. Будь ласка. Слова також вимагає автор поправок Кремінь, бо його прізвище було згадано.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Шановна Юліє Володимирівно, шановні колеги, послухайте, бо ви ж будете запитувати. Оскільки ви не дали мені можливості це зачитати, хочу озвучити для стенограми, що редакція буде така: «З метою посилення норм, які вже ϵ у проекті закону, спрямованих на недопущення втрати рухомого та нерухомого майна державних та/або комунальних закладів освіти в рамках державно-приватного партнерства пропонуємо статтю 80 доповнити новою частиною шостою такого змісту: «Рухоме та/або нерухоме державне та/або комунальне майно, у тому числі земельні ділянки, передані приватним партнерам в управління, не можуть бути предметом застави, стягнення, джерелом погашення боргу, і щодо такого майна не можуть вчинятися будь-які дії, наслідком яких може бути припинення державної комунальної власності на відповідні об'єкти». Пропонується також врахувати поправки багатьох народних депутатів шляхом виключення слів «крім випадків, встановлених законами України», частини четвертої статті 79, змін до частини сьомої... (Шум у залі).

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, Юліє Володимирівно, Регламентом не передбачено обговорення поправок. Перший заступник голови комітету дав роз'яснення. Немає такого.

Народний депутат Кремінь. Будь ласка, увімкніть мікрофон (Шум у залі).

Зараз я поставлю на голосування поправки на вашу вимогу, але обговорення поправок не передбачено.

КРЕМІНЬ Т.Д., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Коли ми говоримо про комплексний Закон «Про освіту», то маємо розуміти, що це комплекс основних і додаткових законодавчих актів, якими ми повинні забезпечити освітній процес, починаючи від села і закінчуючи містом, починаючи від учнів і закінчуючи вчителями. Тому коли ми

говоримо про майнові права, то повинні казати про те, що вони належать засновникам, власне, таких навчальних закладів. Це перше.

Друге. Хочу подякувати пані Ірині Геращенко за те, що дозволила зачитати текстівку щодо запобіжників, що стосуються ефективності використання комунального майна закладів освіти. Це принципово важливо, щоб на тому не спекулювали окремі політики.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні колеги.

Ми заслухали позицію першого заступника голови комітету, автора поправок. Є вимога Юлії Володимирівни поставити на голосування для підтвердження. Я ставлю по порядку.

Поправка 1327, яку комітет підтримав. Прошу зал визначитися. «За» — 103.

Поправку не підтримано (Шум у залі).

Ваш лідер оголосила три поправки, шановний пане Івченко, ви зараз перебиваєте лідера вашої фракції. Ну, шануйте ж хоча б Юлію Тимошенко, лідера вашої фракції.

Наступна поправка 1328, яку оголосила Юлія Володимирівна Тимошенко, ставиться на голосування для підтвердження. Чи ви будете суперечити лідеру вашої фракції? Що відбувається? Будь ласка, визначіться, шановні колеги. Комітет врахував цю поправку і просить її підтримати.

((3a)) - 83.

Поправку не підтверджено.

Поправка 1329, яку комітет врахував, а її просять поставити зараз для підтвердження. Прошу визначитися. Комітет просить підтримати позицію комітету. Юлія Володимирівна просить поставити для підтвердження.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 98.$

Поправку не підтверджено.

Поправка 1330, яку комітет підтримав, а Тимошенко Юлія Володимирівна просить поставити для підтвердження. Просимо підтримати позицію комітету.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 94$.

Поправку не підтверджено.

Остання поправка 1331, яку вимагають поставити для підтвердження. Комітет її врахував.

Я прошу потім дати слово першому заступнику голови комітету, який наголошує, що ми зараз розбалансовуємо законопроект. Прошу.

((3a)) - 62.

Поправку не підтверджено.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Шановна Юліє Володимирівно, шановна фракціє «Батьківщина», послухайте. Ідеться про те, що ми даємо можливість створювати кластерну модель взаємодії.

Ми говоримо про якість освіти. Скажіть, будь ласка, яка може бути якість освіти, коли університети живуть самі по собі і все інше — саме по собі? Послухайте, є ІТ-кластери. Наприклад, ІТ-компанія приходить до університету, розгортає відповідний майданчик, дає обладнання і таке інше. Приміром, до Херсонської державної морської академії прийшов інвестор Марлоу Навігейшн, який розгорнув обладнання на 29 мільйонів доларів.

Тобто ми, навпаки, повинні вимагати, щоб вищі навчальні заклади мали такі спільні майданчики, тоді можна буде говорити про те, що ці фахівці будуть запитані на ринку праці.

Тобто тут закладаються...

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, давайте працювати динамічніше, тому що ми не дійдемо до прийняття законопроекту.

Поправка 1326 народного депутата Семенухи. Будь ласка.

У кінці обговорення перший заступник голови комітету і профільний міністр підсумують.

СЕМЕНУХА Р.С. Шановні колеги, одна з найбільших проблем, з якою стикаються батьки і в школах, і в дитячих садках, — це шкільні побори, неконтрольованість і безсистемність благодійних внесків. Причина цього криється в абсолютній відсутності чіткого механізму надходження, витрачання і контролю за цими коштами. Через те чимало батьків з підозрою ставляться до необхідності сплати благодійних внесків. А реалії на сьогодні такі, що, за різними оцінками, батьки фактично утримують приблизно до 30 відсотків своїми коштами в той чи інший спосіб школи і дитячі садки.

Тому у своїй поправці я пропоную чіткий алгоритм отримання, обліку, витрачання та найголовніше — контролю з боку батьків за використанням благодійної допомоги в дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 1326 народного депутата Семенухи. Просимо визначитися.

(3a) - 113.

Поправку не підтверджено.

Поправка 1382 народного депутата Одарченка. Наполягає? (Шум у залі).

Послухайте, набагато раніше була поправка Семенухи, шановний колего, ніж вимагала поставити Юлія Володимирівна. Ми все ставимо і йдемо за Регламентом. Не кричіть із зали, я ж не чую, тут лемент лунає.

Ми вже оголосили поправку 1382 народного депутата Одарченка. Потім ви виступите, а далі – наступний депутат.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, ті аргументи, які висував перший заступник голови комітету щодо неможливості захоплення ресурсів навчальних закладів шляхом отих пропозицій, виглядають просто непереконливо. Якщо забудовник заходить і будує на землі навчального закладу споруду, йому не потрібна ця земля. Він потім згідно із Земельним кодексом оформить під своєю спорудою землю. Йому потрібна тільки можливість зайти і почати там будувати, захопивши територію цього навчального закладу.

Тому аргументи Юлії Тимошенко, що не можна допускати такої спільної діяльності, абсолютно доречні. Це, по суті, направлено на пограбування навчальних закладів шляхом таких красивих гасел, які проголошені тут, у Верховній Раді.

Я не наполягаю на голосуванні за свою поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Не наполягаєте. Дякую.

Поправка 1352. Її попросили поставити на голосування для підтвердження Левченко, Тимошенко та Івченко.

Слово надається Левченку, він перший підняв руку. Будь ласка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. «Свобода». Округ №223, місто Київ. Дуже добре, що кілька хвилин тому було завалено низку абсолютно неправильних поправок, таких як поправка 1327, якими пропонувалося, по суті, створити де-факто приватизацію навчальних закладів.

Поправка 1352 також працює в тому самому напрямі. У ній пропонується, що майно закладу освіти, яке не використовується в його освітній, науковій чи іншій статутній діяльності, за рішенням засновника може бути вкладом у спільну діяльність на умовах спільного володіння або користування. Тобто пропонується, по суті, створити механізм, за яким можна буде безоплатно передавати майно навчальних закладів приватним суб'єктам господарювання. Це буде така сама історія, як з «Київенерго» в місті Києві, коли «Київенерго» отримала безкоштовно всі тепломережі, безкоштовно роками ними користується, Ахметов отримує мільярди, а місто від цього має суцільні збитки.

Тому таку поправку, безперечно, треба прибрати, її не можна підтвердити, її треба завалити. Прошу голосувати проти поправки...

ГОЛОВУЮЧА. На вимогу народних депутатів Івченка, Левченка і пані Тимошенко ставиться на голосування для підтвердження поправка 1352. Прошу визначитися. Комітет її врахував.

(3a) - 106.

Поправку не підтверджено.

У цьому томі залишилася поправка 1387 народного депутата Королевської. Будь ласка.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги, ви зараз чули першого заступника голови комітету щодо ІТ-кластерів і як вони будуть працювати. То я вас прошу, давайте будемо реалістами, і, може, досить уже фантазувати на тему реального стану освіти в Україні.

Минулого тижня я була в одній із шкіл сірої зони Мар'їнського району. Яка там ситуація? Не вистачає підручників, вікна закладено мішками з піском, діти навчаються на війні, і при цьому в дітей та вчителів немає жодної соціальної підтримки! У даному законопроекті ми також цього не передбачаємо.

У поправці 1387 ми пропонуємо перенести запровадження дванадцятирічного навчання для початкової освіти до 2020 року і зараз не знущатися над дітьми, бо ми 12 років будемо навчати дітей зі

скороченою кількістю предметів, шкіл та вчителів. Тому прошу підтримати цю поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 1387 народного депутата Королевської. Прошу визначитися.

((3a)) - 66.

Поправку не підтверджено.

Поправка Семенухи. Він не наполягає.

Ми закінчуємо другий том і переходимо до останнього.

Поправка 1305 народного депутата Івченка.

Прошу ввімкнути мікрофон.

ІВЧЕНКО В.Є. Нарешті, пані Ірино. Дякую і прошу вас не робити зауважень, оскільки я не ваш учень, а ви не мій учитель.

Поправка стосується такого. Народний депутат з фракції «Народний фронт» пропонує виключити з розрахунку освітньої субвенції витрати на підвезення здобувачів освіти до закладу освіти і назад. По суті, пропонується, що витрати на перевезення учнів шкільними автобусами мають відшкодовуватися самими учнями або місцевими громадами. Іншими словами, якщо дитина захоче приїхати до школи, але вона не має можливості заплатити за вартість квитка, то немає квитка — немає перевезень, немає перевезень — немає доступу до освіти.

Що це за реформаторський підхід? Я пропоную поставити на голосування для підтвердження поправку 1305 щодо підвезення учнів до освітніх навчальних закладів і голосувати червоними кнопками.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування для підтвердження поправку 1305. Хто підтримує дану поправку, прошу проголосувати. Комітет її підтримує. Голосуємо, колеги.

(3a) - 67.

Рішення не прийнято.

Колеги, прошу уваги. У нас залишилося 20 хвилин. Я маю право продовжити засідання лише на 15 хвилин. Але залишилася значна кількість поправок. Я хотів би зараз запитати для того, щоб зорієнтуватися, на якій кількості поправок ще наполягатимуть.

За інформацією, яку подали народні депутати, Левченко — дві поправки, Мосійчук, Червакова — три поправки, Івченко — три поправки, Рябчин — одна поправка. Крім тих, кого я назвав, це все?

Колеги, я ще раз перерахую. Покажіть, скільки поправок, – дві, три? Я не бачу.

Колеги, будьте уважні, будь ласка. Разом, якщо я не помиляюся, це сім правок, що зовсім небагато. Крім того, уже доопрацьовують компромісний варіант щодо мови навчання. Тільки-но завершиться нарада... До речі, я порадив би підійти і просто подивитися, можливо, це буде варіант, який усі підтримають.

Колеги, для розгляду семи поправок потрібно 10 хвилин, давайте наберемося сил і пройдемо ці поправки, щоб ми вийшли на прийняття рішення.

Я прошу, щоб усі голови фракцій запросили депутатів до залу. О 18 годині 5 хвилин ми будемо переходити до прийняття рішення.

Я оголошую, що продовжую засідання на 15 хвилин, як передбачено Регламентом.

Отже, я називатиму зараз авторів поправок.

Будь ласка, Левченко. Назвіть дві поправки. Якщо можна, щодо двох виступіть, і ми щодо них проголосуємо.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. «Свобода», округ №223, місто Київ.

Я прошу надати 2 хвилини.

Передусім, шановний пане головуючий, зараз мова йде про поправки, які не стосуються статті 7, так званої мовної статті, щодо неї будуть окремі поправки, як ми домовлялися раніше.

Я зараз буду говорити про поправки 1408 і 1567. Поправка 1408 стосується того, щоб вилучити із законопроекту новацію, якою пропонується вставити слова «крім випадків, встановлених законом», що дозволяє робити приховану приватизацію відповідних закладів освіти. Тому що пропонують, щоб у законі було виписано: «Не може бути вкладом у спільну діяльність майно, яке належить до основних фондів підприємств державної власності, що не підлягають приватизації, крім

випадків, встановлених законом». Цієї норми «крім випадків, встановлених законом» зараз немає в законодавстві. Тому я прошу за мою поправку проголосувати, щоб вилучити слова «крім випадків, встановлених законом».

Поправка 1567 стосується того, що пропозиція...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте хвилину.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. Пропозиція про внесення змін до частини дев'ятої статті 11 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» є недоцільною, оскільки нова редакція передбачає, що нерухоме майно об'єктів державної власності, що не підлягає приватизації, не може бути відчужено, вилучено, передано до статутного капіталу господарських організації і також не можуть початися дії, наслідком яких може бути відчуження, так само, крім випадків, встановлених законом.

Тобто ці дві поправки стосуються двох таких прогалин, які пропонується створити в законодавстві, через які можна буде приватизовувати майно закладів освіти.

Окремо звертаю увагу головуючого на таке. Щойно ви також зверталися до мене: підійдіть, мовляв, послухайте, що обговорюють на нараді. Ну, вибачте, я хотів би клонуватися і бути присутнім одночасно в багатьох місцях. Але я не можу одночасно працювати над своїми поправками і слухати, що відбувається на тій нараді. Для того і створені комітети, щоб там це опрацьовувалося, а не під час пленарних засідань, на яких згідно з Регламентом ми повинні працювати з поправками.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Хоча, зауважу, що наука клонування пішла набагато вперед.

Отже, ставлю на голосування першою поправку 1408 народного депутата Левченка. Хто її підтримує, прошу проголосувати. Комітет її відхилив. Голосуємо, колеги.

(3a) - 102.

Рішення не прийнято.

Поправка 1567. Комітет її відхилив. Хто підтримує поправку 1567, прошу голосувати. Будь ласка.

((3a)) - 79.

Рішення не прийнято.

Тепер, будь ласка, дві поправки Королевської. Якщо можна, за 1 хвилину озвучте їх, пані Наталіє. Вам потрібно 2 хвилини, так?

Королевська, 2 хвилини. Будь ласка.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги, чи можна вважати якісними зміни у системі освіти, за яких у нас буде скорочення кількості предметів, які викладатимуть дітям у школі, відбудеться значне скорочення шкіл у сільській місцевості, значно зменшиться кількість закладів професійно-технічної освіти, близько 75 відсотків студентів можуть бути позбавлені стипендій, скоротиться кількість бюджетних місць у закладах вищої освіти, у школах буде скасовано безкоштовне харчування, унаслідок пенсійної реформи вчителі будуть позбавлені права на достроковий вихід на пенсію, і при всьому цьому дітей будуть тримати 12 років у школі?

Тож за своєю суттю реформа від Кабінету Міністрів — це закриття шкіл, скорочення вчителів та зменшення кількості предметів, які викладатимуть дітям. Це, на жаль, не нова освіта, а знущання над вчителями, над батьками. «Опозиційний блок» ніколи не буде підтримувати такої реформи. Ми впевнені, що освітня реформа нам необхідна, але шлях, який запропонував уряд, неприйнятний для нашої країни, тому ми закликаємо всіх парламентаріїв не голосувати за цю реформу, а об'єднати зусилля для того, щоб, дійсно, надати нашим дітям якісну, конкурентоспроможну освіту, на яку вони заслуговують.

Прошу підтримати наші поправки.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ви назвали поправки, які хочете поставити на голосування?

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Поправки 1443, 1522 та 1688.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, ставлю послідовно на голосування ці поправки.

Хто підтримує поправку 1688, прошу проголосувати.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 55$.

Рішення не прийнято.

Поправка 1522. Хто підтримує дану поправку, прошу проголосувати.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 42$.

Рішення не прийнято.

Поправка 1443. Хто підтримує дану поправку, прошу проголосувати. Будь ласка.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 47$.

Рішення не прийнято.

Колеги, час уже йде на секунди.

Поправка 1788 народного депутата Рябчина. Увімкніть мікрофон, будь ласка.

РЯБЧИН О.М. Шановні колеги, поправка 1578 та ще 13 моїх поправок разом з колегою Ярославом Маркевичем з фракції «Самопоміч» спрямовані на підвищення якості освіти і стосуються запровадження терміна «академічна доброчесність» та посилення відповідальності за академічний плагіат. На жаль, лише кілька з цих поправок було враховано по суті, інші було відхилено.

Ми вважаємо, що треба боротися з таким ганебним явищем, як плагіат. Ми бачимо багато відголосків цього явища, навіть у міністерських колах є скандали. Я закликаю всіх освітян, навіть незважаючи на те, що в цьому законопроєкті послаблено, а не посилено правила, як ми пропонували, запроваджувати і антиплагіатні програми, і принципи академічної доброчесності для того, щоб запобігати таким речам уже зараз, тому що це підвищить конкурентоспроможність ваших студентів. До речі, багато аспірантів навіть не знають про правила цитування, і тому в роботах дуже багато плагіату.

Я закликаю наш комітет розробити окремий законопроект для того, щоб боротися з цим ганебним...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рябчин виступив.

Зараз Івченко — щодо двох поправок. Час у нас іде по секундах. Добре, три поправки — 2 хвилини.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Івченка.

ІВЧЕНКО В.Є. Я хочу звернутися до народу України, до педагогів, які зараз слідкують за нами, і сказати, що саме завдяки фракції «Батьківщина» сьогодні було провалено поправки і залишено норми, по-перше, щодо безоплатного забезпечення учнів навчальними посібниками, по-друге, щодо забезпечення доступності транспорту для осіб з порушенням зору, слуху і опорно-рухового апарату, які здобувають повну середню освіту. Я хочу сказати, що ми залишили медичне обслуговування, яке хотіли замінити на профілактичні медичні огляди. І головне — Тимошенко запропонувала залишити в редакції першого читання норму про три мінімальні заробітні плати. Ми також змогли захистити майно і землю від концесії, від оперативного управління, і зміни до Земельного кодексу тепер не будуть стосуватися безпосередньо тих вузів, дошкільних і позанавчальних закладів, які не мають відповідної ліцензії.

Моя поправка стосується Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Воно сьогодні не працює, десятьох членів з 25 не обрано, а для кворуму потрібно дві третини. Тому я пропоную, щоб ми зважили на ці обставини і залишили в тексті законопроекту запропоновані та схвалені в першому читанні норми, які регламентують процедуру виборів до цього агентства.

Тому я прошу поставити для підтвердження поправки 1396, 1397 і 1615.

Я дуже дякую за плідну роботу всім депутатам, які працювали з цим законопроектом і виявили факти, які порушують безпосередньо гарантії педагогічних працівників і взагалі гарантії державної освіти в Україні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Це ті самі поправки, за які просили Червакова і Мосійчук. Давайте я надам вам ще 1 хвилину, але хто з вас виступить?

Ольга Червакова, 1 хвилина, дуже коротко.

ЧЕРВАКОВА О.В., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги, цими поправками фактично вибиваються з тіла закону ті норми, які гарантували незалежне функціонування Агентства з оцінювання якості вищої освіти.

Про що йдеться? Якщо ми не провалимо цих поправок і вони залишаться в тілі закону, то всі члени агентства будуть обиратися не за результатами прозорого конкурсу, а в якийсь непрозорий спосіб призначатимуться незрозуміло ким. Фактично ми матимемо не незалежну інституцію, а якусь президію ЦК КПРС, яка оцінюватиме якість вищої освіти в постмайданній країні. Це категорично неприпустимо.

Я вимагаю провалити поправки 1396, 1397, 1615, проголосувати проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Ставлю на голосування для підтвердження поправку 1396, яку комітетом враховано. Група народних депутатів наполягає поставити її для підтвердження. Хто підтримує поправку, голосуйте за. Голосуємо.

((3a)) - 111.

Рішення не прийнято.

Поправка 1397. Комітет її врахував, група депутатів пропонує поставити для підтвердження. Хто підтримує комітет, голосуйте за дану поправку.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 84$.

Рішення не прийнято.

Поправка 1615. Комітет врахував, група депутатів наполягає на голосуванні для підтвердження. Хто підтримує комітет, голосуйте за. Прошу голосувати.

 $\langle\langle 3a\rangle\rangle - 88$.

Рішення не прийнято.

Колеги, остання поправка. Як я розумію, пане Володимире Литвин, ще ваша поправка, 1 хвилина. Потім надамо слово першому заступнику голови комітету і міністру.

Отже, остання переддискусія про мову навчання, так буде коректніше.

Володимир Литвин, 1 хвилина. Будь ласка.

ЛИТВИН В.М. Шановний Голово, у мене поправка до поправки. Це поправка 1702 такого змісту. Прошу послухати, я читаю цю пропозицію: «Закон набирає чинності за умови його повного фінансового забезпечення державним бюджетом починаючи з 2018 року». Це перша поправка до поправки 1702.

І друга поправка: «Діти осіб, які посідають особливо відповідальне становище, здобувають середню освіту виключно в Україні». Це для того, щоб не робили реформи для сірих.

3 цими двома поправками можна приймати цей законопроект з урахуванням усіх проблем, які він містить. Будь ласка, поставте на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, оскільки це поправка до поправки, то я поставлю таким чином: хто підтримує пропозиції, озвучені Володимиром Литвином, прошу проголосувати.

(3a) - 163.

Рішення не прийнято.

Отже, колеги, уже роздруковують поправки, і я прошу уваги. Робоча група працювала дві години. Ми знайшли пропозицію, яку зараз озвучить міністр освіти, і я прошу вас усіх уважно послухати. На думку більшості фракцій, ця пропозиція буде об'єднуюча для більшості депутатів. Тому я попрошу...

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Це щодо статті 7?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, щодо статті 7.

Зараз зачитаємо остаточний текст.

Слово надається першому заступнику голови комітету для підсумку нашого обговорення і пояснення логіки.

Співаковський Олександр Володимирович. Будь ласка.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Шановні колеги, давайте зробимо таким чином. Я зараз зачитаю для стенограми те, про що ми домовилися, щоб почули всі ті зауваження, які ϵ , щоб зняти ці питання. Після того ми заслухаємо те, про що ми домовилися щодо статті 7 на засіданні у Андрія Володимировича, на якому були всі політичні сили, де знайшли формулу, що врахову ϵ ситуацію, яка ϵ . Потім ми повернемося, незважаючи на деякі порушення, до деяких речей, які ми обговорили і домовилися, що вони знімуть суперечності, якщо я оголошу ці компроміси, і після того голосуємо в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Приймається.

Прошу оголосити узгоджений текст не щодо мови, а щодо того, про що ви домовилися стосовно профтехучилищ.

Прошу всіх заходити до залу і займати робочі місця.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Для врахування зауважень Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України та фракцій парламенту, висловлених під час консультацій з ними, дозвольте для стенограми озвучити кілька пропозицій до тексту законопроекту.

Перше речення абзацу третього частини першої статті 7 викласти в такій редакції... Тільки-но ми узгодимо статтю 7, вона піде сюди.

Друге. Частину першу статті 12 викласти в такій редакції: «Метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованої взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентність у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробутом та здоровим способом життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність; інші компетентності, передбачені стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей ϵ такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати свою думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики і приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими».

Третє. У частині другій статті 25 слова «трудовий договір» замінити словами «строковий трудовий договір (контракт)».

Четверте. Частину третю статті 38 викласти в такій редакції: «Національне агентство кваліфікацій є юридичною особою публічного права, що утворюється Кабінетом Міністрів України та діє на основі статуту, що затверджується Кабінетом Міністрів України».

П'яте. В абзаці 13 частини першої статті 54 слова «загального і спеціального трудового стажу» замінити словами «стажу роботи».

Шосте. З метою посилення норм, які вже є в проекті закону та спрямовані на недопущення втрати рухомого та нерухомого майна державних та комунальних закладів освіти в рамках державно-приватного партнерства пропонуємо статтю 80 доповнити новою частиною шостою такого змісту: «Заборонити передачу в управління приватним партнерам в оренду, концесію, оперативне управління тощо рухомого та/або нерухомого державного та/або комунального майна, земельних ділянок. Рухоме та/або нерухоме державне та/або комунальне майно, у тому числі земельні ділянки, передані приватному партнерові в управління, не можуть бути предметом застави, стягнення, джерелом погашення боргу, і щодо такого майна не можуть вчинятися будь-які дії, наслідком яких може бути припинення державної чи комунальної власності на відповідні об'єкти».

Пропонується також врахувати поправки багатьох народних депутатів шляхом виключення слів «крім випадків, встановлених законами України» (щоб і це питання зняти) з частини четвертої статті 79, також виключення змін до частини сьомої статті 141 Господарського кодексу України і частини першої статті 11 Закону України «Про управління об'єктами державної власності».

Сьоме. Підпункт 4 пункту 3 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» доповнити другим реченням такого змісту: «З цього терміну ліцеї функціонують як самостійно-юридичні особи, крім закладів спеціалізованої освіти». У зв'язку з цим друге речення вважати третім реченням.

Восьме. У змінах до частини другої статті 26 Закону України «Про загальну середню освіту», по-перше, абзац другий після слів «шість років» доповнити словами «(строком на два роки — для особи, що призначається на посаду керівника закладу загальної та середньої освіти вперше)», по-друге, абзац четвертий після слів «два строки підряд» доповнити словами «(до першого строку включається дворічний строк перебування на посаді керівника закладу загальної середньої освіти, призначеного вперше)».

Дев'яте. Уточнити редакцію змін до пункту «ґ» частини другої статті 92 Земельного кодексу України, виклавши цей пункт у такій редакції: «ґ) заклади освіти незалежно від форми власності». Це для того, щоб зняти питання щодо позашкільної освіти і таке інше.

Десяте. За результатами консультацій з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України пропонуємо зміни до пункту 1 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» щодо дати набрання чинності окремими нормами закону, зокрема статтею 38 та абзацом третім частини другої статті 59, які набирають чинності з 1 січня 2018 року (пояснення: ці норми регулюють питання діяльності Національного агентства кваліфікацій та питання щодо визнання результатів підвищення кваліфікацій), частиною п'ятою статті 61, частиною десятою статті 77, а також частиною третьою статті 43 Закону України «Про загальну середню освіту», зміни до якої передбачені у пунктах 3 та 4 розділу XII, який набирає чинності з 1 січня 2019 року (пояснення: ці норми регулюють питання щодо виплати надбавок вчителям, які пройшли сертифікацію, а також фінансування навчання дітей у приватних закладах загальної середньої освіти).

Одинадцяте. Підпункт 1 пункту 6 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» законопроєкту викласти в такій редакції: «1) забезпечити до 2023 року (як домовлялися) поетапну реалізацію положень частини другої статті 61 цього закону (це редакція проєкту закону, ніяких здвижок), передбачивши при цьому щорічне збільшення посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії до чотирьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб пропорційно розміру збільшення доходів Державного бюджету України порівняно з попереднім роком, і затвердити відповідні схеми посадових окладів (ставок заробітної плати).

Дванадцяте. Насамкінець деякі технічні поправки. У частині п'ятій статті 7 слово «професійної» замінити словами «професійної (професійно-технічної), фахової передвищої». У пункті «б» частини першої статті 21 слово «професійної» замінити словами «фахової передвищої». У частині третій статті 40 слово «професійну» замінити словами «професійну (професійно-технічну), фахову передвищу». У частині десятій статті 18 слово «та» замінити словами «та/або». У пункті 7 частини третьої статті 26 слова «у закладах освіти» виключити.

Прошу прийняти законопроект з врахуванням таких пропозицій у цілому.

Тепер, шановні колеги, оскільки ми знайшли спільну мову щодо статті 7, я прошу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Її зачитає депутат Костянтин Усов.

Усов, будь ласка, я прошу вас з місця зачитати текст статті 7, яка узгоджена між усіма фракціями. Я прошу зараз дуже уважно послухати виступ Костянтина Усова.

Костянтине, у нас усього кілька хвилин часу. Прошу оголосити текст.

Увімкніть мікрофон Костянтина Усова.

УСОВ К.Г., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку (одномандатний виборчий округ №33, Дніпропетровська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Всіма фракціями, які виявили бажання взяти участь в обговоренні цієї складної статті, яка регулює мову навчання, досягнуто такого компромісу. Дозвольте, я для стенограми зачитаю, як виглядає компромісний варіант статті 7 «Мова освіти» в законопроекті, що розглядається:

«1. Мовою освітнього процесу в закладах освіти ϵ державна мова.

Держава гарантує кожному громадянинові України право на здобуття формальної освіти на всіх рівнях (дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої), а також позашкільної та післядипломної освіти державною мовою в державних і комунальних закладах.

Особам, які належать до національних меншин України, гарантується право на навчання в комунальних закладах для здобуття дошкільної початкової освіти поряд з державною мовою мовою відповідної національної меншини. Це право реалізується через окремі класи (групи) з навчанням мовою відповідної національної меншини поряд з державною мовою, що створюються відповідно до законодавства, і не поширюється на класи (групи) з навчанням українською мовою.

Особам, які належать до корінних народів України, гарантується право на навчання в комунальних закладах дошкільної і загальної

середньої освіти поряд з державною мовою мовою відповідного корінного народу. Це право реалізується через окремі класи (групи) з навчанням мовою відповідного корінного народу України поряд з державною мовою, що створюються відповідно до законодавства, і не поширюється на класи (групи) з навчанням українською мовою.

Особам, які належать до корінних народів, національних меншин України, гарантується право на вивчення мови відповідного корінного народу чи відповідної національної меншини в комунальних закладах загальної середньої освіти або через національні культурні товариства.

Особам з порушенням слуху забезпечується право на навчання жестовою мовою та на вивчення української жестової мови.

2. Закладами освіти забезпечується обов'язкове вивчення державної мови, зокрема у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти в обсязі, що дає змогу провадити професійну діяльність у вибраній галузі з використанням державної мови.

Особам, які належать до корінних народів, національних меншин, іноземцям та особам без громадянства створюються належні умови для вивчення державної мови.

- 3. Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування, насамперед англійської мови, в державних і комунальних закладах освіти.
- 4. У закладах освіти відповідно до освітньої програми можуть викладатися одна або кілька дисциплін двома та більше мовами державною мовою, англійською мовою, іншими офіційними мовами Європейського Союзу.
- 5. За бажанням здобувачів професійної та вищої освіти заклади освіти створюють можливості для вивчення ними мови корінного народу, національної меншини як окремої дисципліни.
- 6. Держава сприяє створенню та функціонуванню закладів освіти за кордоном, у яких здійснюється навчання українською мовою або вивчається українська мова.
- 7. Особливості використання мов в окремих видах та рівнях освіти визначаються спеціальними законами».

Це редакція статті 7, яка пропонується як результат роботи робочої групи за участю всіх фракції, які виявили відповідне бажання. Це фракції «Народний фронт», «Блок Петра Порошенка», «Самопоміч», «Батьківщина» і кілька позафракційних депутатів. Цю версію статті 7

підтримано міністерством і профільним комітетом Верховної Ради України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, зараз вам роздають текст, ви можете ще його вивчити. Увімкніть мікрофон Усова.

УСОВ К.Г. Андрію Володимировичу, дозвольте ще зачитати запропонований варіант прикінцевих та перехідних положень.

Окремим пунктом до прикінцевих та перехідних положень пропонуємо додати такі рядки: «особи, які належать до корінних народів, національних меншин України і розпочали здобуття загальної середньої освіти до 1 вересня 2018 року, до 1 вересня 2020 року продовжують здобувати таку освіту відповідно до правил, які існували до набрання чинності цим законом, з поступовим збільшенням кількості навчальних предметів, що вивчаються українською мовою».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Перший заступник голови комітету. Будь ласка.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Шановні колеги! Редакцію статті 7 обговорено і прийнято всіма, тому коли ми ще раз повернемося до деяких норм, підтвердження яких ми провалили і які... (Шум у залі).

Так, Андрію Володимировичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У зв'язку з тим, що закінчується час, я зроблю так. Я прошу зал підтримати тільки одну поправку, яку ми провалили, це поправка 1003, яка стосується трьох мінімальних окладів або чотирьох прожиткових мінімумів.

Тимошенко, 1 хвилина. Будь ласка. І переходимо до прийняття рішення. Прошу всіх зайти до залу.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дорогі друзі, я прошу звернути увагу, що три мінімальних заробітні плати — це 9 з копійками тисяч гривень, і ми на цьому наполягаємо. Чотири мінімальні прожиткові мінімуми — це 6 тисяч гривень. Так чому ми поліцейським платимо 10 тисяч гривень, а вчителям не можемо заплатити 9 тисяч? Ми наполягаємо на тому, щоб залишилася норма про три мінімальні заробітні плати. Це

означає, що поправку, яку зараз ставлять для підтвердження, голосувати категорично не можна. Це перше.

Друге. У прикінцевих та перехідних положеннях вони хочуть забезпечити збільшення зарплати до 6 тисяч гривень поетапно до 2023 року. Що ж ми робимо, скажіть, будь ласка?

Тому наша пропозиція, по-перше, не ставити, не підтверджувати поправку, а по-друге, виключити з прикінцевих і перехідних положень слова та цифри «до 2023 року». Інакше ми залишимо вчителів за межею бідності.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, перший заступник голови комітету попросив повернутися до поправки 1003. Будь ласка.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Я прошу поправку 1003 і поправку 814, як ми обіцяли, проголосувати. Голосуємо поправку 1003.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, ми це практикували щодо всіх реформ. Коли перший заступник голови комітету в кінці говорить, що законопроєкт не збалансований, то ми зараз швидко повернемося до однієї поправки. Якщо є воля залу, ми її проголосуємо.

Отже, перший заступник голови комітету просить повернутися до поправки 1003. Це позиція комітету, яку підтримує також і профільне міністерство (Шум у залі).

Колеги, я прошу повернутися до поправки 1003. Прошу проголосувати і підтримати. Комітет вважає, що без цього законопроект буде розбалансований.

(3a) - 185.

Рішення не прийнято.

Отже, колеги... (Шум у залі). Ще одну? Яку?

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Як ми обіцяли, давайте повернемося до поправки 814, де ми узагальнюємо, що педагогічні працівники, які паплюжать Україну, її атрибути, зокрема Державний Гімн і таке інше, не можуть працювати в системі освіти і їх треба звільняти. Я прошу ще раз підтримати поправку 814.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Xто за те, щоб повернутися до поправки 814, прошу проголосувати.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Ми її не голосували...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми її не голосували (*Шум у залі*). Колеги, зупиніть голосування, ми її не голосували.

Перший заступник голови комітету, сформулюйте пропозицію.

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В. Підтримати пропозицію народного депутата Мусія, яка ϵ узагальнюючою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Я скажу це під час самого голосування.

Так, ще 1 хвилина надається Левченку, і переходимо до голосування. Будь ласка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. На превеликий жаль, попри обіцянки повернутися до поправок щодо статті 7, нам не дають цієї можливості. Тому я зараз спробую за хвилину сказати про основну суть цього питання.

Те, що нам зараз роздали, це відверте шулерство! Ви передбачили для дошкільної і початкової освіти, прописали гарантовану можливість здобувати освіту мовами меншин, але ніде не написали, що для старших класів — лише державною мовою! Цього немає! Ви просто зараз відверто брешете всьому парламенту, всій країні! Відповідно виходить так: гарантії для меншин залишаються, ϵ гарантії для дошкільної освіти, ϵ гарантії для початкової освіти, але ніде не написано, що у старших класах навчання проводиться виключно державною мовою! Тобто ви залишаєте ту саму ситуацію.

Більше того, у вас написані слова «мови Європейського Союзу». А ви не знаєте, які мови Європейського Союзу розвалюють сьогодні країну? У нас проблеми тільки на сході країни? У нас немає проблем в інших регіонах? Тому якщо ви таке пишете, то має бути тільки англійська мова, а не...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, ми завершили дуже важливе і важке обговорення. Переходимо до прийняття рішення. Зараз я сформулюю, як ми будемо голосувати.

Отже, я ставлю на голосування проект Закону «Про освіту» з поправками, які були оголошені першим заступником голови комітету Олександром Володимировичем Співаковським з трибуни для стенограми, а також редакцію статті 7 сьомої, яку було озвучено Костянтином Усовим з трибуни Верховної Ради України, а також доповнюючи поправкою 814, яку підтримують усі в залі і яка всіх об'єднує, і з техніко-юридичними поправками. З тими всіма заувагами я прошу підтримати проект Закону «Про освіту» (№ 3491-д) в другому читанні та в цілому.

Колеги, прошу голосувати і підтримати. Голосуємо! «3а» - 255.

Рішення прийнято.

Колеги, це добрий старт, добрий сигнал для початку реформ.

Колеги, увага! Я знаю, що час вичерпано, але від Міністерства фінансів є неймовірне прохання лише включити до порядку денного законопроект N 0.052, щоб комітет міг розглянути.

Прошу підтримати і проголосувати за включення до порядку денного сесії законопроекту № 7052. Прошу голосувати.

(3a) - 215.

Давайте ще раз проголосуємо, колеги. Це лише включення.

Я ще раз ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії законопроєкту № 7052. Це важливий фінансовий законопроєкт. Прошу проголосувати і підтримати, колеги. Голосуємо.

(3a) - 253.

Рішення прийнято.

Бажаю успішної роботи комітету.

Колеги, це добрий початок першої сесії нашої осені реформ! Я бажаю всім успіху і наступних перемог.

Завтра, я нагадую, буде робота в комітетах, де розглядатимуться дуже важливі законопроекти, зокрема пенсійна реформа в комітеті Денісової. Я бажаю дуже плідної роботи.

Ми зберемося в четвер о 10 годині і розпочнемо роботу зі щорічного Послання Президента України Петра Порошенка до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України.

На цьому вечірнє пленарне засідання Верховної Ради України оголошується закритим.

Дякую. До зустрічі.